

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK
ZEEHELDENBUURT
TE VUGHT
GEMEENTE VUGHT

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

Zeeheldenbuurt te Vught in de gemeente Vught

Opdrachtgever	Woonwijze Postbus 2080 5260 CB Vught
Project	VUG.WIN.ECO2
Rapportnummer	14075877
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	31 juli 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	PROJECTBESCHRIJVING	2
3	ONDERZOEKSINSPANNING	4
3.1	Huismus.....	4
3.2	Ransuil.....	4
3.3	Gierzwaluw	4
3.4	Vleermuizen.....	4
4	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	7
4.1	Huismus.....	7
4.2	Ransuil.....	7
4.3	Gierzwaluw	8
4.4	Vleermuizen.....	8
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
6	CONCLUSIES.....	12

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Woonwijze opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Zeeheldenbuurt te Vught in de gemeente Vught.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw binnen het plangebied, alsmede een bestemmingsplanwijziging, naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in juli 2014 ten behoeve van het plangebied heeft uitgevoerd (rapport 14061598 VUG.WIN.ECO1 d.d. 10 juli 2014).

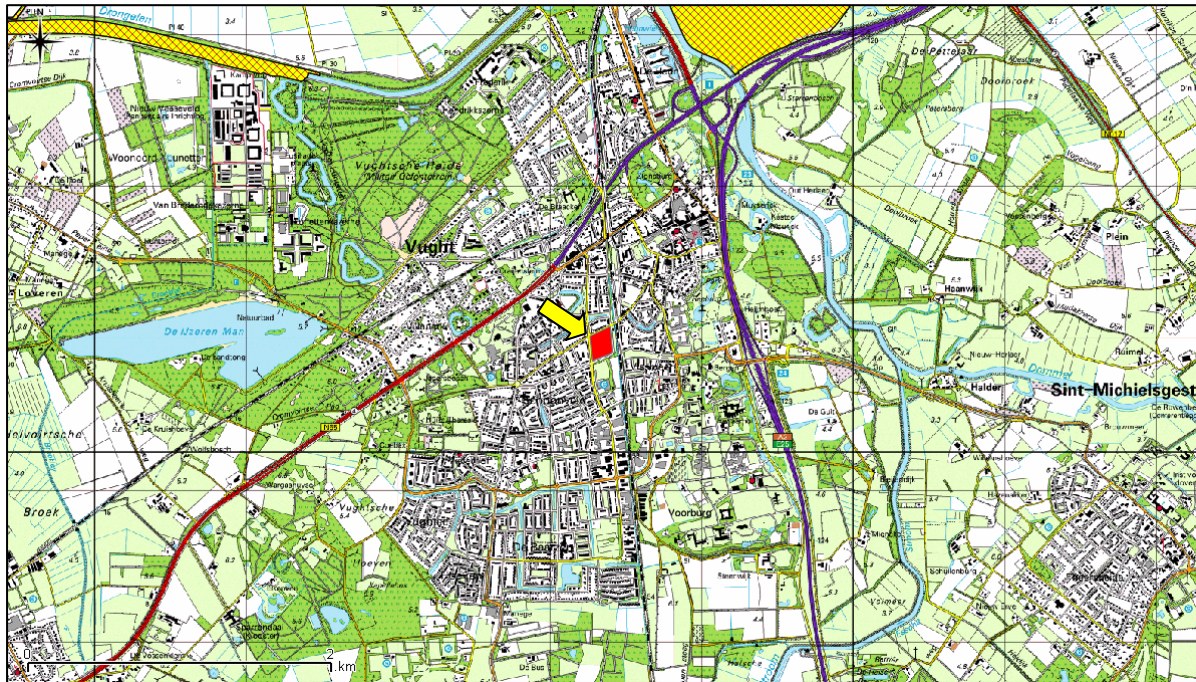
Uit de quickscan is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus, ransuil, gierzwaluw en vleermuizen meer informatie noodzakelijk is. Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is dan ook beoordeeld of er bij de uitvoering van de sloop sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de huismus, ransuil, gierzwaluw en vleermuizen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 PROJECTBESCHRIJVING

De onderzoekslocatie ($\pm 2,3$ hectare) betreft een plangebied gelegen tussen de Esschestraat, Maarten Trompstraat en Michiel de Ruyterweg in de kern van Vught in de gemeente Vught. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 45 C, (schaal 1:25.000) zijn de coördinaten van het midden van het plangebied $X = 148.340$, $Y = 406.968$.

Figuur 1. Topografische ligging van het plangebied.

Het plangebied is bebouwd met een aantal woonblokken. De woningen zijn opgebouwd uit stenen muren en voorzien van dakpannen. Rond de woningen zijn siertuinen aanwezig. De tuinen bestaan uit variërende beplantingen met o.a. hagen, struweel en bomen. Tevens zijn de woonblokken voorzien van schuren gelegen binnen de achtertuin. De openbare ruimte binnen het plangebied is ingericht met gazon, solitaire bomen en perkplanten.

De zuidzijde van het plangebied grenst aan de Michiel de Ruyterweg. Daarachter bevindt zich een bomensingel en een open veld. Langs de oostzijde is eveneens de Michiel de Ruyterweg gelegen. Aangrenzend daaraan bevindt zich struweel en een spoorlijn. De noord- en westzijde van het plangebied grenzen respectievelijk aan de Esschestraat en aan de Maarten Trompstraat. Daarachter bevindt zich eveneens bebouwing. Te midden van de locatie is de weg Piet Heinstraat gelegen.

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens de quickscan flora en fauna in juli 2014.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Zuidelijk deel onderzoekslocatie, Michiel de Ruyterweg.

Figuur 4. Noordelijk deel onderzoekslocatie, Esschestraat.

Figuur 5. Tuin achterzijde van één van de woonblokken.

Figuur 6. Hagen struweel rond woonblok onderzoekslocatie.

Figuur 7. Tuin voorzijde van één van de woonblokken.

Figuur 8. Schuren achterzijde woonblok.

3 ONDERZOEKSINSPANNING

3.1 Huismus

Ten aanzien van de huismus zijn in de periode april - mei 2015 twee veldbezoeken uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen, in de ochtenduren. Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de veldbezoeken in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal of voedsel) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Op basis van de veldbevindingen is bepaald of zich onder de dakpannen daken van de te slopen woningen broedlocaties van de huismus bevinden. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de huismus (Rijksdienst van Ondernemend Nederland, versie maart 2014). Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor huismussen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 Beaufort, het was helder tot half bewolkt en er was geen sprake van neerslag.

3.2 Ransuil

Ten aanzien van ransuil zijn in combinatie met de veldbezoeken ten behoeve van de nestlocaties van huismussen inspecties uitgevoerd ter plaatse van de tuinen met dichte naaldhoutbegroeiing. Gedurende de inspectie is gezocht naar indicaties, zoals braakballen en veren, die duiden op de aanwezigheid van ransuilen binnen het plangebied.

3.3 Gierzwaluw

Ten aanzien van de gierzwaluw zijn in de periode van juni tot half juli 2015 vier veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De veldbezoeken zijn gedurende de avondschemering voor zonsondergang uitgevoerd. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gierzwaluw (Rijksdienst van Ondernemend Nederland, versie maart 2014). In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen. Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor gierzwaluwen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van gierzwaluwen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 14 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 Beaufort en er was geen sprake van neerslag.

3.4 Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen zijn, verdeeld over 2014 en 2015, in totaal zeven veldbezoeken uitgevoerd. Een volledige protocollair vleermuizenonderzoek beslaat de periode half mei t/m september. Omdat het onderzoeksseizoen voor de functie kraamverblijfplaatsen in 2014 echter al voorbij was, kon in 2014 nog wel worden gestart met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen. De resterende veldbezoeken hebben vervolgens in de periode mei t/m half juli 2015 plaatsgevonden. De veldbezoeken zijn in de in de avonduren na zonsondergang of de ochtenduren voor zonsopkomst uitgevoerd.

De uitgevoerde onderzoeksinspanning is ruim conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 25 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijfplaats voor de soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de minimaal verplichte onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Het vleermuisenonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoekslocatie gebruik kunnen maken. Gedurende de periode mei tot en met juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Gezien de omvang van het plangebied en de hoeveelheid te onderzoeken functies welke elkaar qua moment overlappen, zijn de onderzoeksmomenten in de zomer/kraamperiode uitgevoerd door twee personen per veldronde. Hierdoor is de kans op het missen van uitvliegende dieren en dieren op vliegroute geminimaliseerd. De veldbezoeken in de paarperiode zijn uitgevoerd door een persoon, dit mede omdat de vleermuizen op de betreffende onderzoeksmomenten langer bij hun verblijfplaats blijven rondvliegen of voor de invliegopening gaan zwermen, en daardoor beter te combineren is met het onderzoeken van vliegroutes.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opnamemogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound. Tabel 1 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van broedvogels en vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 12 °C en 25 °C, de windsnelheid bedroeg maximaal 3 Beaufort en tijdens alle veldbezoeken was het geheel droog. De weersomstandigheden voldoen hierbij aan de protocollaire eisen voor vleermuizen onderzoek: temperatuur niet lager dan 10 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor huismus, ransuil, gierzwaluw en vleermuizen.

Tabel 1.   Onderzoeksinspanning per soortgroep

		augustus 2014	september 2014	april 2015	mei 2015	juni 2015	juli 2015	
huismus	tijdstip	-		2 x ochtend		-		
	datum			21 april en 6 mei				
	functie			nestlocaties				
ransuil	tijdstip	-		combinatie huismus		-		
	datum			21 april en 6 mei				
	functie			nestlocaties				
gierzwaluw	tijdstip	-				3 x avond, combinatie vleermuis		-
	datum					26 mei, 17 juni, 7 juli en 15 juli		
	functie					nestlocaties		
vleermuizen	tijdstip	-	2 x avond	-	4 x avond en 1 x ochtend		-	
	datum		nader te bepalen		26 mei, 17 juni, 7 juli, 9 juli (ochtend) en 15 juli			
	functie		paar/baltsverblijf		zomer/kraamverblijf			

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Huismus

Tijdens de twee ochtendbezoeken in april-mei zijn binnen de onderzoeklocatie alleen ter plaatse van de Piet Heinstraat nummer 21 t/m 31 huismussen (mannetjes) waargenomen, die vanaf dakgoten ter plaatse zaten te roepen. Tevens zijn hier vrouwtjes huismussen waargenomen die via de dakgoot onder de dakpannen verdwenen. De betreffende huismussen zullen hier een nest onder de dakpannen hebben. Ook aan de noordzijde van de Esschestraat zijn roepende huismussen van de dakgoten waargenomen, maar deze woningen vallen buiten het plangebied. Daarnaast zijn in de achtertuinen van de Maarten Trompstraat nummer 6 t/m 20 ook meerdere huismussen waargenomen. Echter vlogen deze huismussen steeds naar de bebouwing van de Piet Heinstraat nummer 21 t/m 31 of ze verlieten het plangebied, bijvoorbeeld naar de noordzijde van de Esschestraat. In figuur 9 staan de waarnemingen van roepende huismussen vanaf dakgoten weergegeven. Het betreft hier 4 nestplaatsen van de huismus. Omdat de veldbezoeken momentopnames betreffen is het niet geheel uit te sluiten dat het daadwerkelijke aantal broedparen toch hoger ligt.

Figuur 9. Nestlocaties van huismussen binnen de onderzoeklocatie.

4.2 Ransuil

In de bomen binnen het plangebied zijn geen (potentiële) nesten of sporen van de ransuil waargenomen. Tijdens de vleermuisrondes zijn tevens geen ransuilen gezien of gehoord binnen en in de omgeving van het plangebied. Op basis van deze bevindingen kan de aanwezigheid van een broedgeval van de ransuil binnen het plangebied met voldoende zekerheid worden uitgesloten.

4.3 Gierzwaluw

Tijdens de avondbezoeken in de periode half mei – half juli zijn op enkele locaties binnen het plangebied invliegende gierzwaluwen waargenomen. Daarnaast zijn er tijdens deze veldbezoeken op een aantal locaties vanuit de bebouwing roepende gierzwaluwen gehoord. De nestlocatie bevinden zich geconcentreerd in de bebouwing aan weerszijde van het zuidelijke gedeelte van de Piet Heinstraat. Gierzwaluwen hebben hier via overhangende dakpannen of de ruimte achter de dakgoot toegang tot de ruimte onder de dakpannen. In figuur 10 staan de waarnemingen van invliegende en vanuit bebouwing roepende gierzwaluwen weergegeven. Het betreft hier 9 nestplaatsen van de gierzwaluw. Omdat de veldbezoeken slechts momentopnames betreffen is het niet geheel uit te sluiten dat het daadwerkelijke aantal broedparen toch hoger ligt.

Figuur 10. Nestlocaties van gierzwaluw binnen het plangebied.

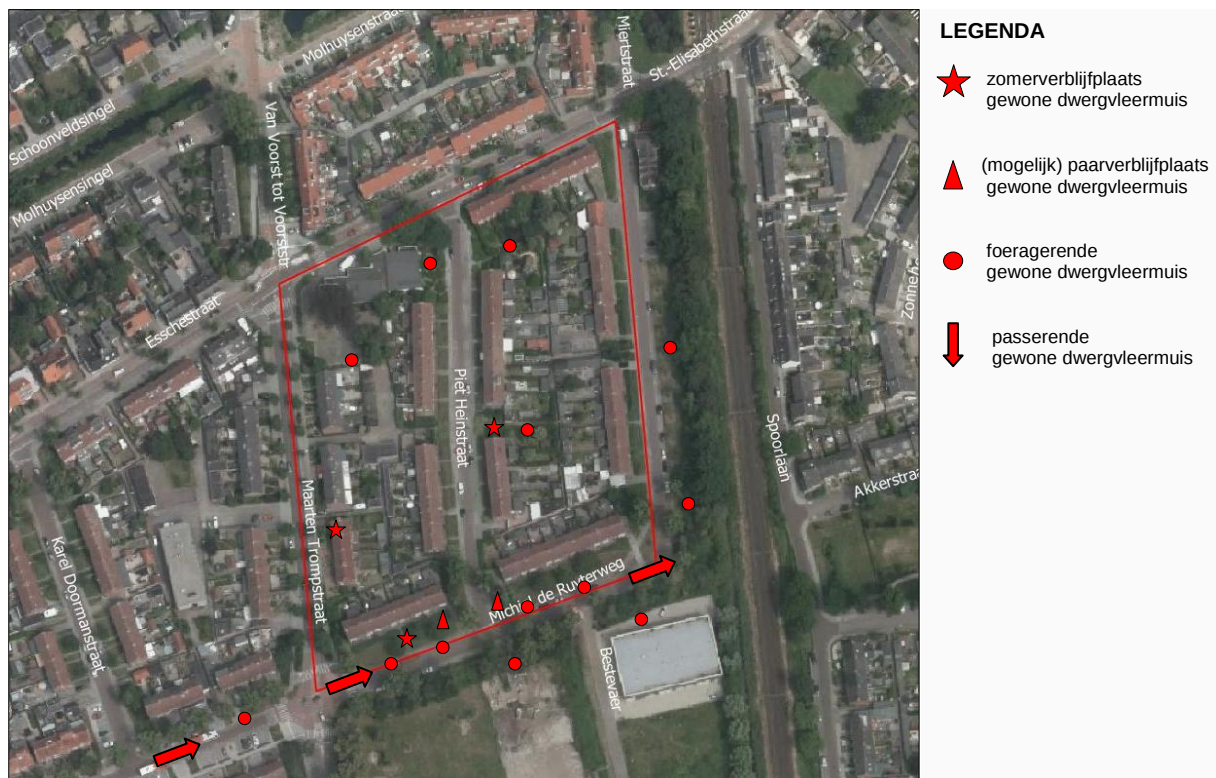
4.4 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode (augustus-september 2014) is bij de bebouwing ter hoogte van de hoek Piet Heinstraat / Michiel de Ruyterweg veelvuldig een roepende (social call) gewone dwergvleermuis waargenomen. Het betreffende dier vloog steeds veelvuldig langs de gevels en kopse kanten van de woonblokken aan de Michiel de Ruyterweg en riep hier zeer intensief. De betreffende blokken zijn naar verwachting in gebruik als paarverblijfplaats voor gewone dwergvleermuis. In figuur 5 zijn de locaties van de (mogelijke) paarverblijfplaatsen weergegeven. Omdat deze gewone dwergvleermuis bijna evenveel interesse toonde in het oostelijke als het westelijke woonblok, moet ervan worden gegaan dat beide woonblokken in gebruik kunnen zijn als paarverblijfplaats. Daarbij zijn de locaties vergelijkbaar en kan het betreffende individu ook de verschillende plekken afwisselen.

In de zomer- en kraam periode (mei-juli 2015) is op drie locaties een in- en/of uitvliegende gewone dwergvleermuis aangetroffen, waaronder in de kopgevels van de Maarten Trompstraat 20 en de Piet Heinstraat 19 en in de zuidgevel ter hoogte van de Michiel de Ruyterweg 61. Omdat het hier slechts één exemplaar per locatie betreft, gaat het hier om zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen bevinden zich naar verwachting in de spouwmuren, die via open stootvoegen, overhangende dakpannen of opening achter de dakgoot, afhankelijk van de locatie, toegankelijk zijn voor vleermuizen. Naast deze individuele dieren zijn er gedurende de kraamperiode geen grote aantallen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen binnen het plangebied. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan de functie kraamverblijfplaats dan ook met voldoende zekerheid worden uitgesloten. Omdat een aantal woonblokken een verblijfsfunctie heeft voor de gewone dwergvleermuis, is het tevens niet uit te sluiten dat deze bebouwing wordt gebruikt als winterverblijfplaats voor één of meerdere gewone dwergvleermuizen. Een extra aanvullend onderzoek kan dit echter ook niet verder met voldoende zekerheid uit sluiten. Wel kan de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats worden uitgesloten, aangezien tijdens de paarperiode geen middernachtzwermen is geconstateerd binnen het plangebied. Verder geldt, omdat de meeste gebouwen qua constructie hetzelfde zijn, dat ook de vergelijkbare nabijgelegen woonblokken als winterverblijfplaats kunnen dienen.

Foeragerende / passerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn verspreid binnen, maar vooral direct buiten, het plangebied enkele (maximaal 6 verschillende) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De betreffende dieren foerageerden vooral in groene tuinen en ter plaatse van de bomen langs de Michiel de Ruyterweg en de groenstrook langs het spoor. Verder bevindt zich ter hoogte van de Michiel de Ruyterweg wel een vliegverbinding van gewone dwergvleermuizen die van uit het westen richting het spoor vliegen.

Figuur 5. De belangrijkste waarnemingen ten aanzien van vleermuizen tijdens de veldbezoeken.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Nesten van onder andere huismus en gierzwaluw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats van de huismus wordt ook buiten het broedseizoen gebruikt en de gierzwaluw maakt ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of exact dezelfde nestlocatie).

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Opgemerkt wordt dat vleermuizen door mensen soms als eng of vervelend kunnen worden beschouwd. Dit onderwerp wordt hierbij aangestipt omdat bij nieuwbouwprojecten vaak sprake is van nieuwe, onwetende bewoners. Gewone dwergvleermuizen zijn ongevaarlijk. In een woning knagen ze niets aan en produceren ze geen hinderlijke ontlasting. Het is een fabel dat ze in haren vliegen, door hun ultrasone echolocatie zullen ze nooit zomaar ergens tegenaan vliegen. Vleermuizen zijn juist nuttig, ze vangen grote hoeveelheden insecten weg, waaronder muggen.

De sloop van een aantal woonblokken binnen het plangebied leidt tot verstoring van nestlocaties van de huismus en de gierzwaluw. Daarbij wordt tevens een deel van het leefgebied van de lokale huismussen verstoord. De sloop leidt tevens tot verstoring van zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en mogelijk winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Bij sloop van de betreffende bebouwing is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van de sloop dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De mitigerende maatregelen dienen officieel te worden vastgelegd in een projectplan en ter goedkeuring worden voorgelegd bij de Rijksdienst van Ondernemend Nederland middels een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag zal vervolgens, na een doorlooptijd van maximaal enkele maanden, worden beantwoord door het afgeven van de ontheffing. De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden zijn globaal in te delen in de volgende vier stappen:

- a. alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de te verstoren/vernietigen verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. de betreffende bebouwing voor de sloop ongeschikt maken voor de aanwezige beschermde soorten en de werkzaamheden uitvoeren in de minst gevoelige periodes;
- c. controleronde(s) om afwezigheid van de betreffende beschermde soorten op moment van slopen aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden creëren.

Ad a

Verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluw en alle vleermuissoorten zijn ook beschermd op het moment dat deze niet in gebruik zijn. Om de nest- en verblijffuncties te behouden zal ook in de periode tussen de ingreep en het realiseren van de nieuwe situatie er voldoende verblijfsmogelijkheden in de omgeving aanwezig moeten zijn, bijvoorbeeld door het plaatsen van de juiste (nest)kasten. Het gefaseerd uitvoeren van de sloop kan er mogelijk ook voor zorgen dat er te allen tijde voldoende nest- en verblijfplaatsen aanwezig blijven, mits de betreffende bebouwing en de directe omgeving hiervoor geschikt zijn.

Ad b

Het doden of verwonden van beschermde soorten of het verstoren van nesten van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen de werkzaamheden dusdanig te worden uitgevoerd dat er geen schade kan ontstaan aan soorten die zich tijdens de ingreep binnen het plangebied ophouden. Dit wordt bewerkstelligd door het plangebied voorafgaand aan de ingreep ongeschikt te maken of door de verstorende werkzaamheden uit te voeren in de voor de betreffende soorten minst gevoelige periode.

Ad c

Om er zeker van te zijn of de maatregelen die getroffen zijn om soorten uit het plangebied te weren ook effectief zijn geweest, wordt voorafgaand aan kritische werkzaamheden zoals het slopen van bebouwing of het verwijderen van beplanting een controle uitgevoerd op aanwezigheid van beschermde soorten. Indien de maatregelen effectief zijn gebleken kunnen de werkzaamheden veilig worden uitgevoerd. Mocht dit niet het geval zijn dienen wellicht aanvullende maatregelen worden getroffen.

Ad d

In de nieuwe situatie dienen de verloren verblijfsfuncties opnieuw aanwezig te zijn, zodat de betreffende beschermde soorten duurzaam gebruik kunnen maken van hun vaste rust- of verblijfplaatsen. Met name voor huismus geldt dat er in de toekomstige situatie tevens voldoende groen moet zijn aangeplant aangezien de geschiktheid van een nestplaats hiervan afhankelijk is.

6 CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Woonwijze een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Zeeheldenbuurt te Vught in de gemeente Vught.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen sloop en nieuwbouw binnen het plangebied, alsmede een bestemmingsplanwijziging. Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is beoordeeld of er bij de uitvoering van de (sloop)plannen sprake zal zijn van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de huismus, ransuil, gierzwaluw en vleermuizen.

Met betrekking tot de voorgenomen (sloop) binnen het plangebied is er sprake van verstoring van nestlocaties van de huismus en de gierzwaluw en verstoring van zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en mogelijk winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Bij uitvoering van de (sloop)plannen is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Wegens afwezigheid is er geen sprake van verstoring en overtreding ten aanzien van de ransuil.

Ten behoeve van de uitvoering dient officieel een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, voor het verstoren/vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de verblijfplaatsen behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen dienen ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag te worden vastgelegd in een ecologisch projectplan. De ontheffing heeft enkel betrekking op de uitvoering en niet op de bestemmingsplanwijziging. De aanwezigheid van de betreffende beschermde soorten hoeft dan ook geen belemmering te vormen voor de voortgang van de bestemmingsplanprocedure. Afhankelijk van de sloopplanning is het zelfs mogelijk dat bepaalde woonblokken kunnen worden gesloopt, indien deze niet van belang (kunnen) zijn voor de betreffende beschermde soorten en de te nemen maatregelen.

Verder kunnen overtredingen ten aanzien van de overige broedvogels, zoals merel, winterkoning, roodborst en heggenmus, in dit geval worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Verder is te allen tijde de algemene zorgplicht van kracht.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

